

DATOS IDENTIFICATIVOS

Literatura hispanoamericana I

Materia	Literatura hispanoamericana I			
Código	V01G400V01936			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Luna Selles, Carmen			
Profesorado	Luna Selles, Carmen			
Correo-e	virginials@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo			
Descrición xeral	O obxecto fundamental desta materia é proporcionar ao alumnado, a través da lectura dunha serie de obras literarias, unha visión panorámica das literaturas literaturas hispano-americanas desde as culturas prehistóricas á emancipación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.			
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.			
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.			
D6	Capacidade de xestionar a información.			
D7	Apreciación da diversidade e a multiculturalidade.			
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.			
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos principais fitos da literatura escrita en lingua española, con especial atención aos contextos socioculturais en que se producen.	A1	B1	C6	D6
	A2	B7		D7
	A5			D8
				D9

Contidos

Tema				
1. Introducción.	Conceptos básicos: literatura hispanoamericana/literaturas hispanoamericanas			

2. As literaturas indíxenas precolombinas	Náhuatl Maya Quechua (Antoloxía de textos precolombianos preparada polo profesorado)
3. Historiografía indiana. Características xerais e periodización	Naufragios de Álvaro Núñez Cabeza de Vaca
4. Poesía lírica e épica do século XVI	Romancero (selección) La Araucana de Alonso de Ercilla (selección)
5. Poesía e prosa do século XVII	Poesía lírica de Sor Juana Inés de la Cruz Infortunios de Carlos de Sigüenza y Góngora
7. Impacto da Ilustración en América	El lazarrillo de ciegos caminantes de Alonso Carrió de la Vandra (Selección)
8. Prosa política	Memorias de Servando Teresa de Mier (selección)
9. Poesía da independencia	Poesía da independencia (selección) Ediciones Ayacucho
10. Romanticismo	La gauchesca: El gaucho Martín Fierro de José Hernández Poesía épica: La cautiva de Estevan Echeverría Narrativa: Sab de Gertrudis Gómez de Avellaneda
11. Visións contemporáneas	Lecturas: Huaco retrato de Gabriela Wiener; Desierto sonoro de Valeria Luiselli; Lope de Aguirre, príncipe de la libertad de Otero Silva; "El camino de Santiago", El arpa y la sombra y El siglo de las luces de Alejo Carpentier; Vigilia del Almirante de Roa Bastos; Oficio de tinieblas de Rosario Castellanos; Canto General de Pablo Neruda; "Biografía de Tadeo Isidoro Cruz", "El fin", "El cautivo", "Historia del guerrero y la cautiva" de Jorge Luis Borges; "La noche boca arriba" de Julio Cortázar.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentación	2	0	2
Eventos científicos	2	0	2
Lección maxistral	21	51	72
Resolución de problemas	19	9	28
Traballo	0	42	42
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Contexto histórico e social. Principais enfoques hermenéuticos.
Presentación	Análise crítica dunha obra e a súa presentación en clase.
Eventos científicos	Conferencia dun especialista na materia.
Lección maxistral	Dar a coñecer a sociedade e a cultura hispanoamericana do período estudado nos seus trazos e acontecementos principais. Trazar o desenvolvemento e a evolución da literatura hispanoamericana do período estudado, coñecendo as principais correntes e movementos literarios que nela se desenvolven, e as relacións diacrónicas e sincrónicas entre eles.
Resolución de problemas	Comentarios de texto paralelos ao desenvolvemento do temario e realización dunha folla de seguimento das clases. Con folla de seguimento referímonos a un caderno que a profesora entregará ao alumnado o primeiro día de clase. En todas as sesións presenciais o alumnado fará un rexistro dos principais temas tratados e sinalará as súas dúbidas ou propostas de debate. A libreta será recollida en todas as sesións pola profesora e volta a entregar na sesión seguinte.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	En tutoría concertada a profesora exporá individualmente a obra que será obxecto de análise e exposición en clase e establecerase o día de presentación. Unha semana antes da presención deberá entregarse o guión ou presentación que se usará.
Probas	Descrición
Traballo	A profesora proporcionará bibliografía secundaria e os puntos principais do traballo-exposición

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Presentación na aula dunha análise crítica dunha obra contemporánea que ofrezca unha visión da época estudada (obra pactada coa profesora previamente)	25	A1 A2	B7	C6	D6 D8 D9
Resolución de problemas	Diversos exercicios (comentarios, folia de seguimento das clases) na aula	25	A1 A2		C6	D9
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proporase ao alumnado preguntas que lle permitan enlazar críticamente distintos aspectos do programa	25	A1	B1	C6	D9
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentario de textos das lecturas do programa	25	A1 A2	B7		D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado presencial

Serán valoradas, cunha porcentaxe de 25% da nota (25% presentación + 25% resolución de problemas), as diferentes probas, que de forma paralela ao desenrolo do temario pediranse ao estudiantado. A entrega destes exercicios realizarase a través da plataforma Moovi no prazo acordado. Quen non entregue as actividades nas datas sinaladas deberá presentarse á avaliación única. O día de presentación na aula da análise da obra contemporánea será previamente acordada coa profesora.

O día sinalado pola Facultade na convocatoria de maio realizar unha proba que consistirá nunha resposta de desenvolvemento relacionada co temario que terá unha porcentaxe do 25% da nota final e outra de comentario de textos das lecturas do programa cun porcentaxe de 25%

A nota resultante da avaliación continua será a suma de ata un 50% do total de resolución de problemas mais presentación da análise e ata un 50% do total da proba de desenvolvemento. e comentario de texto En caso de suspender poderase presentar ao exame fixado pola Facultade na convocatoria de xuño/xullo que consistirá nunha proba global sobre a totalidade da materia do programa.

A avaliación única consistirá na realización dun exame nas datas sinaladas pola Facultade nas convocatorias de maio e xuño/xullo. En devandito exame o estudiantado deberá contestar varias preguntas teóricas e prácticas relacionadas co temario. A parte teórica, que representará o 60% da nota, versará sobre contidos relacionados co temario. A parte práctica, que representará o 40% da nota, incluírá aspectos do programa traballados nas clases prácticas. Para poder superar o exercicio na avaliación única será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica.

Alumnado semipresencial

É altamente recomendable a asistencia á presentación da materia o primeiro día de clase.

É necesario que se dean de alta en Moovi para a consulta do material e entrega de probas.

Para optar á avaliación continua é obrigatorio asistir a unha sesión de tutoría que pedirá o alumnado a través de correo a principio de curso. Se non se asiste a sesión de tutoría deberá optar pola avaliación única.

Para ter dereito á avaliación continua o alumnado semipresencial deberá realizar, obrigatoriamente, as actividades sobre cada tema que se proporcionarán en moovi e entregalas no prazo acordado, tamén a través da plataforma. Si non se entregan estas probas nas datas marcadas deberá presentarse á avaliación única.

A nota resultante da avaliación continua será a suma de ata un 50% do total de resolución de problemas mais presentación da análise e ata un 50% do total da proba de desenvolvemento. e comentario de texto En caso de suspender poderase presentar ao exame fixado pola Facultade na convocatoria de xuño/xullo que consistirá nunha proba global sobre a totalidade da materia do programa.

A avaliación única consistirá na realización dun exame nas datas sinaladas pola Facultade nas convocatorias de maio e xuño/xullo. En devandito exame o estudiantado deberá contestar varias preguntas teóricas e prácticas relacionadas co temario. A parte teórica, que representará o 60% da nota, versará sobre contidos relacionados co temario. A parte práctica, que representará o 40% da nota, incluírá aspectos do programa traballados nas clases prácticas. Para poder superar o exercicio na avaliación única será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De la Cruz, Juana Inés, **Poesía Lírica**, Cátedra,

Núñez Cabeza de Vaca, Álvar, **Naufragios**, Cátedra,
 Carpentier, Alejo, **El Siglo de las Luces**, Cátedra,
 Oviedo, José Miguel, **Historia de la literatura hispanoamericana I**, Alianza, 1995
 Sigüenza y Góngora, Carlos de, **Infortunios de Alonso Ramírez**, Vicerrectorado de Investigación, Desarrollo e Inno, 2003
 Todorov, Tzvetan, **La conquista de América. El problema del otro**, Siglo XXI,
 Concolorcorvo, **Lazarillo de ciegos caminantes**, Emec,
 Inca Garcilaso de la Vega, **Comentarios reales**, Cátedra,
 Cid Pérez, José y Dolores Martí de Cid (eds.), **Teatro indoamericano colonial**, Aguilar,
 De Mier, Servando Teresa, **Memorias. Un fraile mexicano desterrado en Europa**, Trama Editorial, 2012
 León-Portilla, Miguel, **La tinta negra y roja: Antología de poesía Náhuatl**, Galaxia/Gutenberg,
 Ercilla, Alonso de, **La Araucana**, Cátedra,
 Lezama Lima, **La expresión americana**, Confluencias,
 Luiselli, Valeria, **Desierto sonoro**, Sexto Piso, 2019
 Carpentier, Alejo, **El arpa y la sombra**, Siglo XXI, 1979
 Castellanos, Rosario, **Oficio de tinieblas**, Grupo Planeta-México, 2013
Bibliografía Complementaria
 Wiener, Gabriela, **Huaco retrato**, Random House, 2021
 Hernández, José, **El gaucho Martín Fierro; La vuelta de Martín Fierro**, Cátedra,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Literatura hispanoamericana II/V01G400V01937

Outros comentarios

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un 0 nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudiantado da súa responsabilidade neste aspecto.

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudiantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MOOVI (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos anuncios e datas das diferentes probas.